

2019-07-18

2018-102168-0009

Godkännande av metoder för fastställande av gränser för utbyte och delning av frekvensåterställningsreserver och ersättningsreserver

Beslut

Energimarknadsinspektionen (Ei) godkänner Affärsverket svenska kraftnäts (Svenska kraftnäts) förslag till metod för fastställande av gränser för hur mycket frekvensåterställningsreserver (FRR) och ersättningsreserver (RR) som får utbytas och delas mellan synkronområden.

Beslutet gäller under förutsättning att samtliga tillsynsmyndigheter inom synkronområdet Norden fattar ett beslut med samma innebörd inom den tidsfrist som anges i Europeiska kommissionens förordning (EU) 2017/1485 av den 2 augusti 2017 om fastställande av riktlinjer för driften av elöverföringssystemet (SO).

Detta beslut kan komma att ändras eller upphävas efter begäran av Europeiska kommissionen.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

I Europa pågår ett arbete med att koppla ihop EU:s energimarknader. Syftet är att upprätta en inre energimarknad som kan trygga energiförsörjningen, öka konkurrensen och ge konsumenter möjlighet att köpa energi till överkomliga priser. Europeiska kommissionen har som ett led i detta arbete bland annat antagit ett flertal förordningar inom elmarknadsområdet.

I SO fastställs gemensamma krav och principer för driftsäkerheten i elöverföringssystem. Av SO framgår att Svenska kraftnät ska vara med och ta fram förslag till ett antal metoder och villkor gällande driften av elöverföringssystemet. Några av dessa metoder och villkor tas fram gemensamt av samtliga transmissionsnätsföretag inom EU medan andra tas fram av transmissionsnätsföretagen inom Norden.

Enligt SO ska transmissionsnätsföretagen i varje synkronområde ange i driftavtalet om synkronområdet en metod för att bestämma gränser för utbyte och delning av FRR med andra synkronområden (artikel 176.1 respektive 177.1). Därutöver ska transmissionsnätsföretagen fastställa i driftavtalet om synkronområdet en metod för att bestämma gränser för utbyte och delning av RR med andra synkronområden (artikel 178.1 respektive 179.1).

Transmissionsnätsföretagens förslag till metoder i enlighet med artiklarna ovan ska enligt artikel 6.3 i SO vara föremål för godkännande av alla tillsynsmyndigheter i den berörda regionen.

De behöriga tillsynsmyndigheterna ska enligt artikel 6.7 i SO samråda, samordna och driva ett nära samarbete med varandra för att nå en överenskommelse. Tillsynsmyndigheterna ska fatta beslut om det inlämnade förslaget inom sex månader från det att tillsynsmyndigheten tagit emot förslaget eller, i förekommande fall, från det att den sista berörda tillsynsmyndigheten tagit emot förslaget. Om tillsynsmyndigheterna begär en ändring för att godkänna förslaget som lämnats in ska tillsynsmyndigheterna besluta om de ändrade förslaget inom två månader från det att de lämnats in.

Ansökan

Svenska kraftnät inkom den 14 september 2018 med ett förslag till metod för fastställande av gränser för hur mycket FRR och RR som får utbytas och delas med andra synkronområden. Ei och övriga tillsynsmyndigheter i Norden analyserade förslaget och tog ett samordnat beslut om att det ursprungliga förslaget behöver ändras. Ei skickade den 14 mars 2019 därför en begäran till Svenska kraftnät om att ändra förslaget. Svenska kraftnät inkom med ett reviderat förslag den 14 maj 2019. Den sista berörda tillsynsmyndigheten i Norden att motta det reviderade förslaget mottog förslaget den 14 maj 2019. Både det ursprungliga förslaget och det reviderade förslaget är framtaget gemensamt av transmissionsnätsföretagen inom synkronområdet Norden, det vill säga Energinet, Fingrid Oyj, Kraftnät Åland AB, Svenska kraftnät och Statnett SF. Förslaget avser det nordiska synkronområdet (Sverige, Finland, Norge och östra Danmark (DK2)).

Förslaget, som har tagits fram i enlighet med artikel 6.3 i SO, beskriver gränserna för hur mycket FRR som får utbytas och delas av transmissionsnätsföretagen i synkronområdet Norden. Svenska kraftnät anger att förslaget syftar till att säkerställa förutsättningarna för bibehållen driftsäkerhet i hela unionen, samt bidra till en effektiv drift och utveckling av elöverföringssystemet och elsektorn inom unionen.

Av förslaget framgår att de nordiska transmissionsnätsföretag tillämpar två typer av FRR, manuell FRR (mFRR) och automatisk FRR (aFRR). Transmissionsnätsföretagen tillämpar för närvarande inte RR. Av denna anledning specificerar förslaget inte några regler för utbyte av RR.

Förslaget till utbyte och delning av FRR innebär sammanfattat att transmissionsnätsföretagen ska säkerställa att dimensioneringskraven i det nordiska kontrollblocket efterlevs utifrån framtagna kriterier.

Transmissionsnätsföretagen ska enligt förslaget implementera de föreslagna gränserna senast vid tidpunkten då driftavtalet för det nordiska synkronområdet träder i kraft.

Samråd

Transmissionsnätsföretagen ska i enlighet med artikel 11 i SO samråda med intressenter, inklusive de berörda myndigheterna i varje medlemsstat, om de utkast till förslag till villkor eller metoder som beskrivs i artikel 6.3. Samrådet ska vara i minst en månad. De synpunkter som kommer fram under samrådet ska tas i beaktan när metoden färdigställs.

Svenska kraftnät har uppgett att de under perioden den 1 juli – den 15 augusti 2018 inhämtade synpunkter på förslaget från intressenter. Samrådet genomfördes inom ramen för Entso för el¹. Svenska kraftnät har i förslaget som lämnats till Ei bifogat ett förklarande dokument som beskriver hur de, tillsammans med de andra transmissionsnätsföretagen i synkronområdet Norden har beaktat synpunkterna. Inga justeringar gjordes i förslaget med anledning av synpunkterna från samrådet.

Samordning under ärendets handläggning

Ei har tillsammans med de övriga tillsynsmyndigheterna i synkronområdet (Försyningstilsynet i Danmark, Energiavirasto i Finland och Ålands energimyndighet på Åland) och tillsammans med den norska tillsynsmyndigheten Norges vassdrags- og energidirektorat (tillsynsmyndigheterna) berett ärendet inom ramen för Energy Regulators Regional Forum (ERRF). Syftet med beredningen i ERRF är att koordinera de beslut som avser sådana metoder och villkor som kräver att beslut fattas av alla tillsynsmyndigheterna koordinerat. Den 25 juni 2019 kom berörda tillsynsmyndigheter överens om att förslaget till dimensioneringsregler för FRR kan godkännas.

Bestämmelser som ligger till grund för beslutet

Förordningen SO

Syftet med förordningen är att a) fastställa gemensamma krav och principer för driftsäkerhet, b) fastställa gemensamma planeringsprinciper för driften av det sammanlänkade systemet, c) fastställa gemensamma processer och strukturer för lastfrekvensreglering, d) säkerställa förutsättningarna för bibehållen driftsäkerhet i hela unionen, e) säkerställa förutsättningarna för bibehållen kvalitetsnivå för frekvenser i alla synkronområden i hela unionen, f) främja samordning av systemdrift och driftplanering, g) säkerställa och förbättra transparens och tillförlitlighet hos information om driften av överföringssystemet, h) bidra till en effektiv drift och utveckling av elöverföringssystemet och elsektorn i unionen (artikel 4.1).

Systemansvariga för överföringssystem ska utarbeta de villkor eller metoder som krävs enligt denna förordning och överlämna dem till de behöriga tillsynsmyndigheterna för godkännande i enlighet med artikel 6.2 och 6.3 eller till den enhet som utses av

¹ Entso för el (ENTSO-E) står för European Network of Transmission System Operators for Electricity och är de systemansvariga för överföringssystemens samarbetsorganisation i Europa.

medlemsstaten för godkännande i enlighet med artikel 6.4 inom de respektive tidsfrister som anges i denna förordning (artikel 5.1).

Förslaget till villkor metoder ska innehålla ett förslag till tidplan för genomförande och en beskrivning av metodens förväntade inverkan på målen för förordningen (artikel 6.6).

Om godkännandet av förslaget kräver ett beslut av mer än en tillsynsmyndighet ska de behöriga tillsynsmyndigheterna samråda och samordna med varandra för att nå en överenskommelse. Tillsynsmyndigheterna ska fatta beslut om de inlämnade villkoren eller metoderna i enlighet med punkterna 2 och 3 (däribland metoder för att bygga de gemensamma nätmodellerna) inom sex månader från det att tillsynsmyndigheten tagit emot metoden eller ifrån det att den sista berörda tillsynsmyndigheten tagit emot metoden (artikel 6.7).

De systemansvariga för överföringssystemen med ansvar för att lämna in förslag till villkor, eller metoder i enlighet med förordningen, ska samråda med intressenter, inklusive de berörda myndigheterna i varje medlemsstat, om de utkast till förslag som förtecknas i artikel 6.2 och 6.3. Samrådet ska vara i minst en månad (artikel 11.1).

De förslag som lämnats in av de systemansvariga för överföringssystemen på unionsnivå ska offentliggöras och lämnas in för offentligt samråd på unionsnivå. Parter som lämnar in förslag på bilateral eller multilateral nivå ska genomföra ett offentligt samråd i åtminstone de berörda medlemsstaterna (artikel 11.2).

De systemansvariga för överföringssystemen med ansvar för att ta fram förslag till metod ska beakta de synpunkter från intressenter som framkommit vid samråden innan förslaget lämnas in för formellt godkännande. I samtliga fall ska en välgrundad motivering för eller emot införande av synpunkterna från samrådet tillhandahållas, tillsammans med det förslag som lämnas in, och offentliggöras i god tid före, eller samtidigt med, offentliggörandet av förslaget till villkor eller metoder (artikel 11.3).

Senast tolv månader efter denna förordnings ikraftträdande ska alla systemansvariga för överföringssystem i varje synkronområde tillsammans utarbeta ett förslag till metod för fastställande av gränser för hur mycket frekvensåterställningsreserver och ersättningsreserver som får utbytas mellan synkronområden i enlighet med artikel 176.1 och 178.1 och metod för fastställande av gränser för hur mycket frekvensåterställningsreserver och ersättningsreserver som får delas mellan synkronområden i enlighet med artikel 177.1 och 179.1 (artikel 118.1 z och 118.1 a).

Alla systemansvariga för överföringssystem i varje synkronområde ska i driftavtalet om synkronområdet ange en metod för att bestämma gränserna för utbytet av frekvensåterställningsreserver med andra synkronområden. Metoden ska ta hänsyn till a) den ömsesidiga påverkan på driften mellan synkronområdena, b) stabiliteten för synkronområdets process för

frekvensåterställning, c) möjligheten för systemansvariga för överföringssystem i synkronområdet att uppnå den målparameter för frekvenskvalitet som fastställs i artikel 127 och de målparametrar för inställningsfel vid frekvensåterställning som fastställs i artikel 128, och d) driftsäkerheten (artikel 176.1).

Alla systemansvariga för överföringssystem i varje synkronområde ska i driftavtalet om synkronområdet ange en metod för att bestämma gränser för delningen av frekvensåterställningsreserver med andra synkronområden. Metoden ska ta hänsyn till a) den ömsesidiga påverkan på driften mellan synkronområdena, b) stabiliteten för synkronområdets process för frekvensåterställning, c) den maximala minskning av frekvensåterställningsreserver som kan beaktas vid dimensioneringen av frekvensåterställningsreserver i enlighet med artikel 157 som ett resultat av delningen av frekvensåterställningsreserver, d) synkronområdets möjlighet att uppnå den målparameter för frekvenskvalitet som fastställs i artikel 127 och de målparametrar för inställningsfel vid frekvensåterställning som fastställs i artikel 128, och e) driftsäkerheten (artikel 177.1).

Alla systemansvariga för överföringssystem i varje synkronområde ska i driftavtalet om synkronområdet fastställa en metod för att bestämma gränser för utbytet av ersättningsreserver med andra synkronområden. Metoden ska ta hänsyn till a) den ömsesidiga påverkan på driften mellan synkronområdena, b) stabiliteten för synkronområdets process för reserversättning, c) synkronområdets möjlighet att uppnå den målparameter för frekvenskvalitet som fastställs i artikel 127 och de målparametrar för inställningsfel vid frekvensåterställning som fastställs i artikel 128, och d) driftsäkerheten (artikel 178.1).

Alla systemansvariga för överföringssystem i varje synkronområde ska i driftavtalet om synkronområdet fastställa en metod för att bestämma gränser för delning av ersättningsreserver med andra synkronområden. Metoden ska ta hänsyn till a) den ömsesidiga påverkan på driften mellan synkronområdena, b) stabiliteten för synkronområdets process för reserversättning, c) den maximala minskning av ersättningsreserver som kan beaktas i dimensioneringsreglerna för ersättningsreserver i enlighet med artikel 160 som ett resultat av delningen av ersättningsreserver, d) möjligheten för de systemansvariga för överföringssystemen i synkronområdet att uppnå den målparameter för frekvenskvalitet som fastställs i artikel 127 och möjligheten för kontrollblocken för lastfrekvensreglering att uppnå de målparametrar för inställningsfel vid frekvensåterställning som fastställs i artikel 128, och e) driftsäkerheten (artikel 179.1).

Ellagen (1997:857)

I ett beslut av nätmyndigheten enligt sådana riktlinjer som har antagits med stöd av förordning (EG) nr 714/2009 ska det anges att beslutet kan komma att ändras eller upphävas efter begäran av Europeiska kommissionen (12 kap. 1 b §).

Ei:s motivering till beslutet

De formella kraven på ansökan och beslutsprocessen

Svenska kraftnäts förslag har kommit in i rätt tid och Svenska kraftnät har genomfört samråd enligt vad som föreskrivs i SO. Ei har samordnat detta beslut med övriga berörda tillsynsmyndigheter inom synkronområdet Norden. De formella kraven på beslutsprocessen är uppfyllda.

Prövning i sak

Svenska kraftnät har i förslaget uppgett att de systemansvariga för överföringssystem i synkronområdet Norden för närvarande inte använder RR och att förslaget av denna anledning inte specificerar någon metod för att bestämma gränser för utbyte och delning av RR med andra synkronområden. Eftersom de systemansvariga för överföringssystemen inte använder RR delar Ei Svenska kraftnäts bedömning att förslaget inte behöver innehålla närmare regler för utbyte och delning av RR.

Svenska kraftnäts förslag innebär vidare att metoder fastställs för att bestämma gränser för hur mycket FRR som får utbytas och delas mellan synkronområden. I förslaget beskrivs gränserna för hur mycket FRR som får utbytas och delas av transmissionsnätföretagen i Norden. Av förslaget framgår att Svenska kraftnät ska säkerställa att dimensioneringskraven i det nordiska kontrollblocket efterlevs utifrån framtagna kriterier. Ei bedömer att förslaget är tillräckligt beskrivet i denna del och att det uppfyller kraven i SO. Förslaget innehåller en tidplan för genomförandet och förslaget bedöms uppfylla de övergripande målen som anges i SO. Ei anser därför att förslaget kan godkännas.

Beslutet i detta ärende förutsätter för sin giltighet att samtliga tillsynsmyndigheter inom synkronområdet Norden fattar ett beslut med samma innebörd inom den tidsfrist som anges i SO.

Ei:s beslut kan komma att ändras eller upphävas efter begäran av Europeiska kommissionen.

Detta beslut har fattats av generaldirektören Anne Vadasz Nilsson. Vid den slutliga handläggningen deltog även chefsjuristen Göran Morén, avdelningschefen Tommy Johansson samt analytiker Herlita Bobadilla Robles, föredragande.

Anne Vadasz Nilsson

Herlita Bobadilla Robles

Bilaga

Ansökan - Amended Nordic synchronous area proposal for the methodology to determine limits on the amount of exchange of FRR/RR between synchronous areas defined in accordance with Article 176(1)/178(1) and the methodology to determine limits on the amount of sharing of FRR/RR between synchronous areas defined in accordance with Article 177(1)/179(1).

Skickas till

Affärsverket svenska kraftnät (delges)

Byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (ACER) underrättas om att Ei har fattat detta beslut.

2019-07-18

2018-102168-0009